

Porträttbild och upphovsrätt

Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Uppgiften handlar om att börja fundera över frågor som rör bildrättigheter och upphovsrätt, något som är mycket spännande men också oerhört viktigt i vårt digitala samhälle.

Läraren reflekterar

För ett tag sedan fick jag ett tips av Linda Sternö. Hon brukar använda en uppgift med porträttbilder för att få elever och studenter att fundera över frågor som: Vem äger bilden? Får jag lägga ut bilder hur som helst? Får jag ta bilder på vem som helst? Får jag spara bilder som jag tagit på andra personer?

Metod

Först och främst måste man se till att alla elever har en kamera eller en enhet med kamerafunktion. När det är gjort delar man in klassen i par. Eleverna ska sedan ställa tre frågor till varandra:

1. Får jag ta en bild av dig?
2. Får jag visa bilden för andra?
3. Får jag spara bilden på min enhet?

Man visar en fråga åt gången och eleverna inleder med att ställa fråga 1 till varandra. Får de ett ja tar de ett foto på varandra. Får de ett nej tar de inte ett foto. Därefter ställer de den andra frågan. Får de ett ja kan eleverna i paret visa bilderna för andra grupper. Sedan ställer de den tredje frågan till varandra. Får de ett ja sparar de bilden. Får de ett nej tar de bort bilden.

När eleverna ställt de tre frågorna får de tid att reflektera över sina egna svar men också över klasskompisens svar. De kan exempelvis fundera över: Hade de svarat likadant hela tiden? Skilde sig svaren åt? Hur kändes det att få dessa frågor? Var det något som de oroade sig för?

Elevernas svar kan sedan följas upp i ett samtal i helklass. Ofta kan man se att paren under övningen fastnat i frågor som:

- Kan jag få se på bilden och godkänna att den är ok?
- Vad ska du göra med bilden?
- Varför vill du spara bilden?
- Får man ta bilder och lägga upp dem utan samtycke?

Det brukar också bli intressanta diskussioner om etiska aspekter och juridiska aspekter och hur dessa inte alltid går hand i hand. Vill man veta mer om vad som gäller med bilder och att lägga ut bilder i sociala medier kan man läsa vidare här: [Upphovsrätten för bilder i skola](#). Man kan också kolla in denna film från Statens Medieråd.

Bifogad video: <https://www.youtube.com/embed/DySBTux0bYU?feature=oembed>

LGR 11 Förmåga (årskurs 9)

Formulera sig och kommunicera i tal och skrift. Anpassa språket efter olika syfte, mottagare och sammanhang.

Centralt innehåll

Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

Kunskapskrav

Genom att kombinera olika texttyper, estetiska uttryck och medier så att de olika delarna samspelar på ett **ändamålsenligt och effektivt** sätt kan eleven förstärka och levandegöra sina texters budskap.

Eleven kan samtala om och diskutera varierande ämnen genom att ställa frågor och framföra åsikter med **välutvecklade och väl** underbyggda argument på ett sätt för **för samtalen och diskussionerna framåt och fördjupar eller breddar dem.**